

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความตระหนักในเรื่องโรคเอดส์ การจัดการสภาพการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยศึกษาจากครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ริม จำนวน 439 คน จาก 45 โรงเรียน เครื่องมือใช้แบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากครู แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของครูในโรงเรียนประถมศึกษา

ครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด 439 คน ส่วนมากเป็นหญิง ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร 45 คน ทำการสอน 394 คน ครูมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปีมากที่สุด และมีประสบการณ์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด

2. ด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์ของครู

ครูมีความรู้ในหัวข้อตามหลักระบาดวิทยาโดยได้คะแนนเรียงตามลำดับ ดังนี้ เรื่องสาเหตุ ร้อยละ 67.02 การป้องกัน ร้อยละ 62.73 การระบาด ร้อยละ 59.77 การติดต่อ ร้อยละ 51.84 การรักษา ร้อยละ 49.11 และอาการ ร้อยละ 45.14

3. ความตระหนักในเรื่องโรคเอดส์ของครู แยกออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความสำคัญของการให้ความรู้ ด้านความร้ายแรงของโรค ด้านปัญหาสังคม ด้านการป้องกันและแนวทางแก้ไข

3.1 ด้านความสำคัญของการให้ความรู้ ครูมีความตระหนักในด้านนี้เฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรก คือ โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่กำลังระบาดในทุกจังหวัดของประเทศไทย และเป็นปัญหาเร่งด่วนสำคัญที่จำเป็นต้องแก้ไข มีความจำเป็นที่ต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของแต่ละคนว่าการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์นั้นไม่ได้ทำเพื่อตัวเองแต่ยังทำเพื่อสังคมอีกด้วย

3.2 ด้านความร้ายแรงของโรค ครูมีความตระหนักในด้านนี้เฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรกคือ โรคเอดส์เป็นมหันตภัยที่กำลังคุกคามสังคมและจิตใจของคนไทยซึ่งนับว่ามีแต่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ยากแก่การหยุดยั้ง จากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคเอดส์พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วอันก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อประเทศ

3.3 ด้านปัญหาสังคม ครูมีความตระหนักในด้านนี้เฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรก คือ ปัจจุบันโรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญเนื่องจากมีอัตราการตายสูงแพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็ว และยังไม่มียารักษาให้หายขาดได้ โรคเอดส์ไม่ใช่ปัญหาของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง แต่เป็นปัญหาของประเทศทุกกระทรวง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนจะต้องร่วมมือพบปะหารือขอรับความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3.4 ด้านการป้องกันและแนวทางแก้ไข ครูมีความตระหนักในด้านนี้เฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรก คือ เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องโรคเอดส์ วิธีการที่ยอมรับกันว่าได้ผลดีที่สุดในการควบคุม และป้องกันโรคเอดส์คือ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคนี้แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4. สภาพการจัดการเรียนการสอนเรื่อง โรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษา
  - 4.1 ผู้สอนเรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากสอนโดยครูประจำชั้น
  - 4.2 ผู้สอนเรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากเคยผ่านการอบรมเรื่องโรคเอดส์มาแล้ว
  - 4.3 ผู้สอนเรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากสอนโดยใช้แผนการสอนเป็นบางครั้ง
  - 4.4 ผู้สอนเรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง และใช้วิธีบรรยาย
  - 4.5 การใช้สื่อ ครูส่วนมากใช้แผ่นภาพและเอกสาร
  - 4.6 หนังสือเสริมการอ่านเกี่ยวกับโรคเอดส์สำหรับนักเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียน

ส่วนมากจะมีจำนวนปานกลาง

- 4.7 หนังสือค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์สำหรับครูส่วนมากจะมีจำนวนปานกลาง
- 4.8 การประเมินผลเรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากจะมีการประเมินผลเป็นบางครั้ง
- 4.9 การจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากจัดป้ายนิเทศกับการประกวด

คำขวัญ การจัดนิทรรศการ

- 4.10 การจัดเผยแพร่เรื่องโรคเอดส์สู่ชุมชน ส่วนมากไม่ได้จัด
- 4.11 การติดตามเกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องโรคเอดส์จากหน่วยงานสาธารณสุข

ส่วนมากมีการติดตามผล

- 4.12 การนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนมากได้รับการนิเทศจากสถานีอนามัย ตำบล และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- 4.13 การได้รับการนิเทศ ส่วนมากมีการนิเทศภายในโรงเรียน
- 4.14 ความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากเห็นว่า

ควรให้มีการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์การสอนเรื่องโรคเอดส์ให้เพียงพอและทั่วถึง

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเรื่องโรคเอดส์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเรื่องโรคเอดส์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา แยกออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านการจัดและดำเนินการสอน ด้านวิธีสอน ด้านอุปกรณ์การสอน การวัดผลประเมินผล การจัดสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน

5.1 ด้านหลักสูตร ครูมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองระดับแรกคือ มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องสอดแทรกเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในการเรียนกิจกรรมจริยศึกษา เนื้อหาของแผนการสอนเรื่องโรคเอดส์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ส่วนเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย คือ หลักสูตรไม่จำเป็นต้องบรรจุเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

5.2 ด้านผู้สอน ครูมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรกคือ ครูควรหาความรู้ใหม่ ๆ ในเรื่องโรคเอดส์อยู่เสมอ ครูควรจะมีสุนทรีย์และสุภาพปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

5.3 ด้านการจัดและดำเนินการสอน ครูมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรกคือ การสอนเรื่องโรคเอดส์ควรสอนให้ต่อเนื่องกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษา มีการสอนเชื่อมโยงเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์กับการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

5.4 ด้านวิธีสอน ครูมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรกคือ การจัดป้ายนิเทศ ประกวดคำขวัญ เรียงความ เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์เป็นวิธีสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ในบางโอกาสควรเชิญวิทยากร เช่น แพทย์ พยาบาล หรือ เจ้าหน้าที่อนามัยมาให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่นักเรียน ส่วนเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ครูควรใช้วิธีสอนเรื่องโรคเอดส์เหมือนกับการสอนเรื่องโรคติดต่ออื่น ๆ เพราะอยู่ในเรื่องเดียวกัน

5.5 ด้านอุปกรณ์การสอน ครูมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรกคือ การใช้อุปกรณ์การสอนเรื่องโรคเอดส์ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น โรงเรียนควรจัดให้มีหนังสือประกอบการเรียนเรื่องโรคเอดส์ไว้อย่างเพียงพอเพื่อนักเรียนจะได้ศึกษาหาความรู้ ส่วนเรื่องที่ครูไม่เห็นด้วยคือ ในการสอนเรื่องโรคเอดส์ครูไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์การสอนก็ได้

5.6 การวัดผลประเมินผล ครูมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรกคือ ครูครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในเรื่องโรคเอดส์เป็นอย่างดี การวัดผลเรื่องโรคเอดส์เราต้องวัดทั้งในด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติด้วยเสมอ

5.7 การจัดสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ครูมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสองอันดับแรก คือ ปัจจุบันนักเรียนมีความสนใจในเรื่องโรคเอดส์มากขึ้น ปัจจุบันยังขาดโครงสร้างของเนื้อหาและแนวการสอนเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษา

อภิปรายผล

ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของครู

ผลการวิจัยความรู้เรื่องโรคเอดส์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา แยกตามหัวข้อตามหลักสูตรชาติวิทยา พบว่า ครูมีความรู้สูงสุดในหัวข้อสาเหตุของโรคและการป้องกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูได้รับความรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เอกสาร ฯลฯ ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์อยู่ในขณะนี้ ส่วนเรื่องที่ครูมีความรู้ในหัวข้ออาการในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระยะเวลา นับตั้งแต่เริ่มรับเชื้อเอดส์จนกระทั่งปรากฏอาการของโรคในแต่ละคนจะใช้ระยะเวลาที่แตกต่างกัน และอาการที่ปรากฏในแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ทำให้ครูเกิดความสับสนไม่แน่ใจ ในขณะที่มีความรู้ในหัวข้ออื่น ๆ ก็ได้คะแนนไม่มากนัก โดยเฉลี่ยความรู้ในทุกหัวข้อได้รวมเพียง 55.94% ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะขาดเอกสารค้นคว้า รวมไปถึงการไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างจริงจัง ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ อาจจะไปสู่ปัญหาทางการเรียนการสอน เพราะครูควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ทันทีกับสถานการณ์เพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพราะการมีความรู้ที่ถูกต้องของครูในทุก ๆ ด้าน จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจะทำให้สามารถแก้ปัญหาในการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ความตระหนักในเรื่องโรคเอดส์

ด้านความสำคัญของการให้ความรู้ จากการวิจัยพบว่า ครูมีความตระหนักมากที่สุดในเรื่องของความจำเป็นที่ต้องให้ความรู้ สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของแต่ละคนในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และคนอื่น ๆ (2532) พบว่าการจัดแสดงความรู้และคำอธิบายเกี่ยวกับโรคเอดส์ ต้องมีการกระทำบ่อย ๆ เพื่อตอกย้ำความสำคัญ และความเข้าใจ ด้านความร้ายแรงของโรค ครูมีความตระหนักถึงโรคเอดส์ซึ่งเป็นภัยพิบัติที่กำลังคุกคามสังคมและจิตใจของคนไทย ซึ่งนับว่ามีแต่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ อันก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อประเทศ สำหรับด้านปัญหาสังคมครูมีความตระหนักถึงโรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญเนื่องจากมีอัตราการตายสูง แพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็ว และยังไม่มียารักษาให้หายขาดได้ โรคเอดส์จึงเป็นปัญหาของประเทศทุกกระทรวง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดของโรคเอดส์ และวิธีการที่ยอมรับกันว่าได้ผลดีที่สุดในการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์คือ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโรคนี้แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยจึงเป็นที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่ครูมีความตระหนักเป็นอย่างมากในเรื่องโรคเอดส์ เห็นความสำคัญของการให้ความรู้ ตระหนักในเรื่องความร้ายแรงของปัญหาโรคเอดส์ ตลอดจนการป้องกันและแนวทางแก้ไข เมื่อครูมีความเข้าใจ มีความตระหนักประกอบกับมีจิตสำนึกของความเป็นครู จึงเป็นนิมิตรหมายอันดีที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

สภาพการจัดการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเรื่องโรคเอดส์ส่วนมากสอนโดยครูประจำชั้น เนื่องจากในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ครูประจำชั้นจะสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ยกเว้นบางโรงเรียนที่มีอัตรากำลังครูมากพอที่จะจัดสอนตามกลุ่มประสบการณ์ ครูผู้สอนเรื่องโรคเอดส์ ส่วนมากเคยผ่านการอบรมเรื่องโรคเอดส์มาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการที่สถาบันวิจัยจุฬาลงกรณ์ร่วมกับคณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ (สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์, 2536, หน้า 5-7) ได้กำหนดบทบาทของโรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องโรคเอดส์ เพื่อที่จะถ่ายทอดให้นักเรียนเผยแพร่อันตรายตลอดจนการป้องกันภัยให้ผู้ปกครองและชุมชน

สำหรับการสอนเรื่องโรคเอดส์ของครู จากการวิจัยพบว่าครูส่วนน้อยที่สอนโดยใช้แผนการสอนยึดหลักการกำหนดจุดประสงค์เป็นหลัก อาจจะเนื่องมาจากการสอนเรื่องโรคเอดส์เป็นเรื่องใหม่ บางโรงเรียนอาจจะยังไม่ได้รับแผนการสอน หรือที่ได้รับก็ไม่ใช้ไม่เห็นความสำคัญของการสอนเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการสอนโดยใช้แผนการสอน ยึดหลักการกำหนดจุดประสงค์เป็นหลักน่าจะ เป็นการง่ายที่สุดสำหรับครู ในการสอนเรื่องโรคเอดส์ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเดช เชื้อนาม (2536, หน้า 208) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูว่าทางเลือกที่ดีที่สุดในการประหยัดเวลาของครูก็คือ การกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ โดยยึดจุดประสงค์จาก ป.02 เป็นแม่แบบ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน

ด้านวิธีสอนเรื่องโรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าครูส่วนมากสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง ในขณะที่ครูบางส่วนยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาเหตุอาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเรื่องโรคเอดส์สอนโดยครูประจำชั้นซึ่งมีภาระที่ต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ รวมทั้งต้องรับผิดชอบงานของโรงเรียน เมื่อกลับถึงบ้านก็มีภาระที่ต้องทำและรับผิดชอบที่บ้าน เกิดความเหนื่อยล้าต้องการพักผ่อน จึงทำให้เวลาในการเตรียมอุปกรณ์การสอนและเตรียมการสอนมีน้อย ครูจึงเลือกใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ซึ่งสะดวกสบายไม่ต้องเตรียมการสอนมาก เหมือนกับวิธีอื่น ๆ ประกอบกับครูมีความเชื่อว่าการสอนด้วยวิธีนี้ได้ผลเพราะตนเองก็ได้เรียนรู้มาโดยวิธีนี้ และจากงานวิจัยของ กันยารัตน์ ตรึงสถิตย์วงศ์ (2531) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สรุปได้ว่าพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนส่วนมากเป็นพฤติกรรมของครูผู้สอนในการบรรยายหรืออธิบายมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน และยังคงยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางอยู่

ด้านการใช้สื่อการสอน จากการวิจัยพบว่าครูส่วนมากใช้แผ่นภาพ เอกสาร สาเหตุอาจเป็นเพราะว่าเป็นสื่อที่หาได้ง่าย ใช้สะดวก แต่ในขณะเดียวกัน สื่อประเภทเทคโนโลยีมีน้อยมาก เช่น สไลด์ เครื่องฉายข้ามศีรษะที่ได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมาไว้ที่โรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ยังนำมาใช้ในห้องเรียนน้อย ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้สื่อประเภทเทคโนโลยีมีความสำคัญในการสอนเรื่องโรคเอดส์ เพราะจะเป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังที่งานวิจัยของ สมชัย โกมล และ จุมพล ราชวิจิตร (อ้างใน วรภูมิ ดุ้ยตง, 2538, หน้า 102) ที่ได้ศึกษาถึงความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการสอนพบว่าครูขาดสื่อสำหรับกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และสื่อที่จะเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของนักเรียนก็น่าจะเป็นสื่อที่เป็นภาพและเสียง อย่างน้อยก็เพื่อให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้วิทยาการแบบใหม่ ตามจุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่ได้มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะการเรียนรู้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สำหรับเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าให้การสอนเรื่องโรคเอดส์ครูน่าจะได้เชิญวิทยากร คือตัวผู้ที่ติดเชื้อเอดส์และพร้อมที่จะเปิดเผยตัวเองมาให้ความรู้ เล่าถึงประสบการณ์การติดเชื้อที่เขาได้รับจะทำให้เด็กเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น คาดว่าจะเป็นสื่อที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียนเป็นอย่างมาก

สำหรับหนังสือเสริมการอ่านเกี่ยวกับโรคเอดส์สำหรับนักเรียน และหนังสือค้นคว้าเกี่ยวกับโรคเอดส์ของครู จากการวิจัยพบว่ามีในระดับปานกลาง คือ นอกเหนือจากที่ได้รับแจกจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแล้ว ครูสามารถจัดหาเองได้โดยขอจากสถานีอนามัยตำบล สาธารณสุขอำเภอ หรือสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งจะให้ความช่วยเหลือในด้านเอกสาร แผ่นภาพ หนังสืออ่านประกอบ ส่วนในโรงเรียนที่มีน้อย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่น่าจะเป็นเพราะทางโรงเรียนไม่ได้จัดหา หรือขอความร่วมมือจากสถานีอนามัยตำบล สาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด หรือตามโรงพยาบาลของรัฐที่มีเอกสารเกี่ยวกับโรคเอดส์แจก

ด้านการวัดผลประเมินผล จากการวิจัยพบว่า ครูส่วนมากจะทำการวัดผลประเมินผลเป็นบางครั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักของการเรียนการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ที่ว่าก่อนและหลังการเรียนการสอนต้องมีการวัดผลประเมินผล เพื่อเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่าที่ครูผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลเป็นบางครั้ง น่าจะเป็นเพราะสาเหตุที่ว่าครูขาดเครื่องมือในการวัดผลประเมินผล หรือการขาดงบประมาณสนับสนุนในการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพเหมือนกับที่วีระเดช เชื้อนาม (2536, หน้า 212) ได้วิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่จะขาดเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ขาดเอกสารคู่มือการวัดผล และประเมินผล ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล อย่างไรก็ตามครูก็ก็นึกถึงความสำคัญของการนำผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพอีกด้วย

การจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องโรคเอดส์ ที่จัดในโรงเรียนจากการวิจัยพบว่าส่วนมากจัดป้ายนิเทศ มีบางส่วนที่จัดโดยการประกวดคำขวัญ ประกวดเขียนเรียงความ จัดนิทรรศการสำหรับการจัดเผยแพร่เรื่องโรคเอดส์สู่ชุมชน จากการวิจัยพบว่าส่วนมากไม่ได้จัด ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายเพราะเรื่องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์สู่ชุมชนน่าจะเป็นกิจกรรมที่ตรงรณรงค์กันอย่างจริงจัง เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ เกิดความตระหนักในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ ซึ่งรูปแบบของการจัดอาจทำได้หลายวิธี เป็นต้นว่า การจัดนิทรรศการ หอกระจายข่าว จุลสารเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์โดยให้นักเรียนนำไปให้ผู้ปกครอง ฯลฯ

การติดตามเกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องโรคเอดส์จากหน่วยงานสาธารณสุข จากการวิจัยพบว่าส่วนมากมีการติดตามและนิเทศจากหน่วยงานสาธารณสุข ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่อนามัยจากสถานอนามัยตำบลมีหน้าที่โดยตรงที่จะมาให้ความรู้ในด้านสุขวิทยา การตรวจสอบสุขภาพนักเรียน ตลอดจนการจัดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ แก่เด็กเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่แล้ว สำหรับรูปแบบของการนิเทศ จากการวิจัยพบว่าส่วนมากเป็นการนิเทศภายใน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญมากทั้งนี้ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่กระตุ้น และส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรและอุดมการณ์ของการจัดการศึกษา โดยส่วนรวม ดังที่สำนัก

งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526, หน้า 1) กล่าวว่ากระบวนการนเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าส่วนมากครูเสนอแนะให้มีการจัดสร้างสื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอและทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากสื่อดังกล่าวทางโรงเรียนไม่มีไว้บริการ จะมีเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ วันงูงา (2533) ที่ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า ครูไม่มีเวลาและขาดวัสดุในการผลิตสื่อ สื่อการสอนที่มีอยู่ไม่เหมาะสมในการใช้สอน ครูส่วนใหญ่ต้องการให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน โดยเสนอแนะว่าควรผลิตสื่อต้นแบบไว้ให้มาก ๆ การใช้สื่อมีความจำเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะจะเป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจของนักเรียนดังที่ สมชัย โภกลม และจุมพล ราชวิจิตร (อ้างใน วรวิฑูญ ตัณฑ์, 2538, หน้า 102) กล่าวถึงความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการสอนพบว่า ครูขาดสื่อสำหรับกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และสื่อที่จะเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของนักเรียนก็น่าจะเป็นสื่อที่เห็นภาพและเสียงอย่างน้อยก็เพื่อให้เด็กได้สัมผัส และเรียนรู้วิทยาการแบบใหม่ ตามจุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่ได้มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและการเรียนรู้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเรื่องโรคเอดส์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา

ด้านหลักสูตรเรื่องโรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าส่วนมากครูมีความคิดเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างมากที่จะต้องสอดแทรกเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในการเรียนจริยศึกษา ซึ่งเรียนรู้ถึงคุณธรรม 13 ประการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งสอดคล้องกับที่สถานีวิจัยจุฬาร่วมกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์, 2536, หน้า 5-7) ได้กำหนดบทบาทของครูไว้ว่าครูจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเพื่อให้เด็กเรียนมีความรู้ ทัศนคติ และปฏิบัติตน เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และสอดแทรกในกลุ่มประสบการณ์อื่น

ด้านผู้สอนเรื่องโรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าส่วนมากครูมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนควรหาความรู้ใหม่ ๆ ในเรื่องโรคเอดส์อยู่เสมอ ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเรื่องโรคเอดส์เป็นเรื่องที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันมีการค้นคว้าและวิจัยในเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง สมควรที่ครูผู้สอนจะได้ติดตามความเคลื่อนไหว เพื่อที่จะได้นำความรู้ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้แก่เด็กเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง

ด้านการจัดและดำเนินการสอนเรื่องโรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าครูส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการสอนเรื่องโรคเอดส์ควรจะได้จัดสอนให้ต่อเนื่องกัน กล่าวคือ ควรเริ่มต้นสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาเรื่อยไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา ทั้งนี้จากเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์มีความต่อเนื่องกันดังจะสังเกตได้จากเนื้อหาที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่, 2535, หน้า 27-27) ได้ร่วมกันจัดขึ้น กล่าวคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 สอนเรื่องความหมาย การติดต่อ การไม่ติดต่อของโรคเอดส์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เพิ่มเรื่องภูมิคุ้มกันโรค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เพิ่มความสัมพันธ์ของโรคเอดส์กับระบบวงจรโลหิต อาชีพที่เสี่ยงต่อโรคเอดส์ การอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ วิธีป้องกันและหลีกเลี่ยง ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของการเป็นโรคเอดส์ จะเห็นถึงความต่อเนื่องของเนื้อหาที่มากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงชั้นมัธยม

ด้านวิธีสอนเรื่องโรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าครูมีความเห็นด้วยมากกับวิธีสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เช่นการจัดรายนิเทศ ประกวดคำขวัญ เรื่องความเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ส่วนที่รองลงมาคือ ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนและวิธีการสอนหลาย ๆ วิธี ซึ่ง สงบ ลักษณะ (2535) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะหลากหลายและแตกต่างกันไปตามสภาวะสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน แต่มีเป้าหมายอันเดียวกันคือ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ด้านอุปกรณ์การสอน เรื่อง โรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าครูส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการใช้อุปกรณ์การสอนจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจดียิ่งขึ้น ซึ่งก็นับว่าเป็นความคิดเห็นที่ถูกต้อง อุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจ และเร้าความสนใจของนักเรียน ดังที่งานวิจัยของ สมชัย โภกมล และ จุมพล ราชวิจิตร (อ้างใน กาญจนว บุปผา, 2535, หน้า 31) ที่ได้ศึกษาถึงความสามารถของครู ในการจัดกิจกรรมการสอนพบว่า ครูขาดสื่อสำหรับกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและสิ่งที่จะเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของนักเรียนน่าจะเป็นสื่อที่เห็นภาพและเสียง อย่างน้อยก็เพื่อให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้วิทยาการแบบใหม่

ด้านการวัดผลประเมินผลเรื่องโรคเอดส์ จากการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นว่าคุณครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในเรื่องโรคเอดส์เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากการวัดผลประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นการวัดผลและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนทราบความรู้พื้นฐานของนักเรียน ปรับปรุงวิธีการสอน และจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูยังต้องรู้จักเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินผลให้เหมาะสมด้วย

ด้านการจัดสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน จากการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจุบันยังขาดโครงสร้างของเนื้อหาและแนวการสอนเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูส่วนมากยังไม่ได้ศึกษาถึงแผนการสอนเรื่องโรคเอดส์ ซึ่งในปัจจุบันทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้ส่งแผนการสอนเรื่องโรคเอดส์ในระดับประถมศึกษาไปให้ทุกโรงเรียนในสังกัดอยู่แล้ว หรืออาจจะเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้รับแล้วไม่ได้ส่งต่อให้ครูผู้สอน ทำให้ครูผู้สอนเข้าใจผิดว่าปัจจุบันยังขาดโครงสร้างของเนื้อหาและแนวการสอน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เจริญเกียรติ ภู่อสุกุล (2531) วีระเดช เชื้อนาม (2536) และสมล สุ่มงเกษตร (2536) ซึ่งต่างก็พบว่าครูขาดทักษะ ในการจัดกิจกรรม ขาดความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนการสอน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการจัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนและครูในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์และการใช้แผนการสอนเรื่องโรคเอดส์
2. ควรจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์อย่างเพียงพอและทั่วถึง
3. ควรมีการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์อย่างจริงจังและต่อเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ควรมีการรณรงค์ให้ชุมชนและท้องถิ่นมีความตระหนักถึงผลกระทบของโรคเอดส์ที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมและเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการศึกษาความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา
2. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ที่เหมาะสมในโรงเรียนประถมศึกษา